

Kernpunten van een Gezonde School

Integrale aanpak

Met een integrale aanpak organiseert u activiteiten op het gebied van verschillende pijlers, voor verschillende doelgroepen. Zo'n integrale aanpak vergroot het effect en zorgt voor gezondere leerlingen en docenten die ook goed in hun vel zitten.

Deze pijlers noemen we hier de Gezonde School-pijlers:

- **Signaleren en doorverwijzen:** Het vroegtijdig signaleren van risicofactoren bij individuele leerlingen en hen preventief zorg aanbieden. De zorgstructuur in uw school geeft hier handvatten voor en zorgadviesteams kunnen hierbij helpen.
- **Gezondheidseducatie:** Betekent gebruik maken van **Gezonde School-activiteiten** richting leerlingen, medewerkers, ouders en andere betrokkenen. De (succesvolle) activiteiten neemt u op in het schoolbeleid.
- **Schoolomgeving:** Het zo inrichten van de fysieke en sociale omgeving dat deze optimaal is voor leerlingen (om te leren) en voor het team (om te werken). Het wordt gemakkelijker om te komen tot gezond gedrag. Betrek ook de wijk bij de schoolomgeving, bijvoorbeeld gezondheidsorganisaties in de wijk. Een Gezonde School staat in een gezonde omgeving.
- **Schoolbeleid en regelgeving:** Afspraken, regels, protocollen en de handhaving daarvan. Bijvoorbeeld schoolbreed beleid over gezonde traktaties voor het personeel of een pestprotocol. Als u gezondheid opneemt in het schoolbeleid draagt dat bij aan de structurele en blijvende aandacht voor gezondheid.

Een structurele aanpak

- Om versnippering van aandacht te voorkomen, is het nodig dat de school weloverwogen prioriteiten stelt en dat deze prioriteiten een plek krijgen binnen het gezondheidsbeleid, lesrooster of jaarprogramma.
- Met een structurele aanpak besteedt u minimaal 3 jaar aandacht aan een gezondheidsthema. Bij voorkeur aan maximaal 3 gezondheidsthema's. Activiteiten hebben dan meer effect en de kans dat de effecten blijvend zijn wordt groter. Een lesprogramma van enkele maanden is intensiever en daardoor ook effectiever dan één keer naar een film over een gezondheidsthema bekijken.

- Dit betekent inderdaad dat andere thema's minder aandacht krijgen. Wanneer u deze gezondheidsthema's structureel heeft opgenomen in het gezondheidsbeleid, kunt u een ander thema erbij nemen.

De leerling / onderwijsprofessional staat centraal

Voor een effectieve Gezonde School-aanpak is maatwerk nodig. De Gezonde School-aanpak neemt u de bestaande gezondheidsinzet op uw school als startpunt. Welke activiteiten sluiten het beste aan bij uw behoeften? Wat vinden medewerkers, ouders en leerlingen het belangrijkste om aan te pakken? Hoe sluit u met de uitvoering aan bij problemen en situaties die spelen op school?

Begin vooral klein, zorg voor een succeservaring en breid dit uit.

Individuele leerlingenzorg en collectieve preventie

De school heeft vanuit de zorgplicht voor haar leerlingen de verantwoordelijkheid om onderwijs aan te bieden dat aansluit bij de (zorg)behoefte van de leerling.

Het koppelen van individuele leerlingenzorg en collectieve preventie heeft veel voordelen:

- Alle leerlingen worden gezien, gehoord en geïnformeerd. Gezondheidsbevordering wordt door deze koppeling verbonden met andere primaire taken van de school.
- Leerlingen die 'uitvallen' op bepaald terrein kunnen individueel advies krijgen aanvullend op collectief aanbod.
- Gezondheidsbevordering speelt in op actuele gezondheidsvragen en gezondheidsbeleving van leerlingen.

Individuele leerlingenzorg

In specifieke situaties richt de zorg zich op de leerling of een subgroep leerlingen met een specifieke hulpvraag. In deze situatie maakt het zorgteam gebruik van (haar eigen) deskundigen op het gebied van orthopedagogiek, psychologie, remedial teaching, vertrouwenspersonen, enzovoorts om de leerlingen op individueel dan wel op subgroep niveau te ondersteunen/begeleiden in het leerproces. De meeste scholen besteden veel aandacht aan individuele leerlingenzorg, bijvoorbeeld met zorg- en adviesteams (ZAT's), vertrouwenspersonen, interne begeleiders, de jeugdgezondheidszorg, het schoolmaatschappelijk werk en eventuele samenwerkingsverbanden binnen het Passend Onderwijs. Naast individuele leerlingenzorg is soms een meer collectieve aanpak (collectieve

preventie) van een thema gewenst. Dit betekent dat u op de verschillende pijlers van de Gezonde School-aanpak aan dit thema aandacht besteed (Educatie, Schoolomgeving en Schoolbeleid).

Collectieve preventie

Om leerlingen te helpen gezondere keuzes te maken, kan de middelbare school groepsactiviteiten en voorlichting inzetten. Dit zijn vormen van 'collectieve preventie'. Collectieve preventie kan ook helpen om juist problemen te voorkomen: denk aan voorlichting in de brugklas over roken of veilig rijden. Om een beeld te krijgen wat er nodig is op dit gebied, kunnen analyses als Testjeleefstijl.nl of Hoegezondisjouschool.nl helpen. Alert begeleiders kunnen dit signaleren en de betreffende leerling passende ondersteuning aanbieden.

Samenwerking preventiepartners

Samenwerking met (preventie) partners heeft als doel:

- gezamenlijk te werken aan een gezonde leefstijl (draagvlak).
- het preventieaanbod aan scholen af te stemmen. Afstemming van initiatieven en activiteiten helpt tegen een overload aan informatie en initiatieven richting de school.
- zorg te dragen voor samenhang in het aanbod.

Partners/ partijen binnen de Gezonde School-aanpak zijn organisaties die uw school ondersteunen met gezondheidsbevordering op het gebied van collectieve preventie en individuele leerlingenzorg. Denk aan de [GGD](#), [JGZ](#), [CJG](#), de [GGZ](#), bureau Halt, welzijnswerk, verslavingszorg, thuiszorgorganisaties, organisaties voor eerstelijnszorg, Sportservice, 'groene' partners, sportbuurtwerkers, combinatiefunctionarissen en politie (schoolagent).

Deze partners/ partijen hebben vaak een rol binnen de zorg- en adviesteams (ZAT's). Het [ZAT](#) heeft, naast het organiseren van hulp voor afzonderlijke leerlingen, een taak in het signaleren van gezondheidstrends en het stimuleren van preventie. De GGD en/of JGZ kan u op maat adviseren over activiteiten die passen bij de behoeften en mogelijkheden van uw school. Het Bureau Jeugdzorg (BJZ) is goed thuis in de mogelijkheden van individuele hulp door jeugdzorg en jeugd-ggz in de omgeving.

In steeds meer gemeenten zijn er samenwerkingsverbanden tussen de verschillende partners/ partijen, soms georganiseerd door het Centrum van Jeugd en Gezin (CJG) of sociale wijkteams. Scholen vervullen hierin

een centrale plek, dit biedt mooie kansen om ook op het gebied van Gezonde School samen te werken.

